

Balans

Definitief CBN-advies over herwaarderingsmeerwaarden

Auteur(s): Stefaan Van
Crombrugge

Editie: 775 p. 1

Publicatiedatum: 31 december 2016

Definitief CBN-advies over herwaarderingsmeerwaarden

De Commissie voor Boekhoudkundige Normen heeft zopas haar definitieve advies over de nieuwe wetgeving inzake herwaarderingsmeerwaarden bekendgemaakt (Advies 2016/23 van 7 september 2016 - Herwaarderingsmeerwaarden : gevolgen van de wijzigingen aan artikel 57 KB/W.Venn. door het koninklijk besluit van 18 december 2015). Dit definitieve advies verschilt op meerdere punten van het ontwerpadvies, dat eerder in deze nieuwsbrief werd besproken (*Balans* nr. 765 van 30 juni 2016, 4-6). Enkele verschilpunten zijn te beschouwen als details of verduidelijkingen in de formulering. Andere doen twijfel rijzen of de Commissie al of niet van mening is veranderd. Ten slotte laat het definitieve advies ook uitdrukkelijk blijken van onenigheid binnen de Commissie over de geldigheid van de nieuwe reglementering.

Inleiding

In haar inleiding wijst de Commissie er nu op dat het voor zich spreekt dat de herwaarderingsmeerwaarden die op grond van artikel 57 KB/W.Venn. rechtstreeks zijn toegerekend aan rubriek III van het passief *Herwaarderingsmeerwaarden*, steeds de *brutobedragen* betreffen, d.w.z. inclusief de geraamde belastingen : artikel 57 KB/W.Venn. mag dus niet in die zin worden geïnterpreteerd dat enkel het gedeelte van de herwaarderingsmeerwaarde verminderd met de geschatte belasting als herwaarderingsmeerwaarde wordt geboekt, om zo het volledige bedrag van deze geboekte herwaarderingsmeerwaarde te kunnen incorporeren in het kapitaal (Advies 2016/23, nr. 3 in fine en voetnoot 7).

Deze laatste uitspraak van de Commissie is wel wat misleidend, want artikel 57, § 3, eerste alinea, 2°, in fine KB/W.Venn. bepaalt dat meerwaarden toegerekend aan rubriek III van het passief "Herwaarderingsmeerwaarden" slechts in kapitaal mogen worden omgezet voor het gedeelte van de geherwaardeerde waarde verminderd met de geraamde belastingen hierop. Klaarblijkelijk wil de Commissie gewoon benadrukken dat die vermindering moet worden gedaan op het ogenblik van de kapitaalverhoging.

a. Omzetting van herwaarderingsmeerwaarden in kapitaal

* In het deel van het oorspronkelijke ontwerpadvies dat gewijd was aan de omzetting van herwaarderingsmeerwaarden in kapitaal, had de Commissie erop gewezen dat de

uitgestelde belastingen op herwaarderingsmeerwaarden worden gewaardeerd tegen het normale bedrag van de belasting die verschuldigd zou zijn indien die meerwaarden zouden zijn belast ten laste van het boekjaar waarin zij werden geboekt (Ontwerpadvies, nr. 8).

Zij verantwoordde dat door de overweging dat deze methode ook wordt voorgeschreven voor de initiële waardering van uitgestelde belastingen op kapitaalsubsidies en gerealiseerde meerwaarden (art. 76, § 1 KB/W.Venn.) en verwees daartoe naar randnummer 3 van het advies 2013/14 (Ontwerpadvies, voetnoot 9). Maar de Commissie adviseerde toch om voorzichtigheidshalve het belastingtarief toe te passen, dat geldt op het ogenblik van de incorporatie van de herwaarderingsmeerwaarde in het kapitaal.

Deze passages zijn in het definitieve advies gevoelig ingekort en veranderd. Nu heet het zonder meer dat de Commissie adviseert om in geval van omzetting van de herwaarderingsmeerwaarde in kapitaal voorzichtigheidshalve het belastingtarief toe te passen, dat geldt op het ogenblik van de incorporatie van de herwaarderingsmeerwaarde in het kapitaal (Advies 2016/23, nr. 8). En in voetnoot wordt er nu op gewezen dat dit in overeenstemming is met de basismethode voor de initiële waardering van uitgestelde belastingen op kapitaalsubsidies en gerealiseerde meerwaarden (art. 76, § 1 KB/W.Venn.), zoals voorgeschreven in randnummer 5 van het advies 2013/14 (Advies 2016/23, voetnoot 12).

* In hetzelfde deel van het oorspronkelijke ontwerpadvies wees de Commissie er met nadruk op dat de praktijk die er zou in bestaan enkel het gedeelte van de meerwaarde verminderd met de geschatte belasting tot uitdrukking te brengen om zo het volle bedrag te kunnen incorporeren in het kapitaal, strijdig is met de nieuwe reglementering.

Deze passage is hier weggefallen. Zij is in het definitieve advies verschoven naar de inleiding, waar ze inderdaad beter thuishoort, al klinkt ze daar, zoals hoger opgemerkt, wat misleidend.

b. Aanwending van herwaarderingsmeerwaarden tot aanzuivering van verliezen

Het KB van 18 december 2015 bepaalt nu dat een in kapitaal opgenomen herwaarderingsmeerwaarde nooit rechtstreeks of onrechtstreeks mag worden aangewend om overgedragen verliezen geheel of gedeeltelijk aan te zuiveren voor het nog niet afgeschreven gedeelte van de herwaarderingsmeerwaarde (art. 57, § 3, al. 1, 2° KB/W.Venn.).

In dit deel van het advies, dat gewijd is aan de aanwending van herwaarderingsmeerwaarden tot aanzuivering van verliezen, geeft de Commissie nu meteen uitdrukkelijk als haar mening te kennen dat de incorporatie van een herwaarderingsmeerwaarde in het kapitaal gevolgd door een kapitaalvermindering, zoals bedoeld in artikel 57, § 3, eerste alinea [de Commissie spreekt ten onrechte van lid 2 (SVC)], 2° KB/W.Venn., niet gebruikt kan worden om de winstuitkeringsregels van artikel 617 W.Venn. te omzeilen.

Maar in voetnoot wijst zij erop dat twee van haar leden niet hebben ingestemd met dit onderdeel van het advies.

- Zij zijn van mening dat een koninklijk besluit niet vermocht de rechten die de ondernemingen verkrijgen uit het Wetboek van Vennootschappen of de gebruiken inzake de samenstelling van het kapitaal, in te perken. Indien de praktijk van opname in het kapitaal van herwaarderingsmeerwaarden die nog niet zijn afgeschreven, moest worden afgeschaft, dan had dit bij wet en niet louter bij koninklijk besluit moeten zijn gebeurd.

- Bovendien kan aan de vereiste van een voorafgaande afschrijving onmogelijk worden voldaan wat de geboekte herwaarderingsmeerwaarden op niet-afschrijfbaar goederen zoals een terrein betreft. Een voorwaarde die onmogelijk kan worden vervuld, is nietig.
- Ten slotte zou het verbod in bepaalde omstandigheden eenvoudig kunnen worden omzeild door een onmiddellijke afschrijving van het gedeelte van de herwaarderingsmeerwaarde, dat de algemene vergadering in kapitaal wenst op te nemen, vooral omdat deze afschrijving hoe dan ook fiscaal wordt geneutraliseerd. Dit zou echter tot gevolg hebben dat een niet-gerealiseerde herwaarderingsmeerwaarde kan worden aangewend om werkelijk geleden verliezen aan te zuiveren, ook al zou dat niet gekund hebben zonder voorafgaandelijk een herwaarderingsmeerwaarde te boeken (Advies 2016/23, voetnoot 19).

Men herkent hierin de kritiek die in de recente rechtsleer werd uitgebracht tegen de nieuwe regeling van het KB van 18 december 2015 : een verbod tot aanwending van de in het kapitaal geïncorporeerde herwaarderingsmeerwaarde tot aanzuivering van verliezen langs de omweg van een kapitaalvermindering kon niet bij KB worden ingevoerd, maar moest bij wet worden ingevoerd (F. HENNEAUX, "Plus-value de réévaluation, incorporation au capital et réduction de capital après l'arrêté royal du 18 décembre 2015", *TRV-RPS* 2016, p. 253 e.v., in het bijzonder nr. 12).

Ons wil het voorkomen dat de nieuwe regeling moeilijk op die grond kan worden afgewezen. De nieuwe regels die door het KB van 18 december 2015 zijn voorgeschreven, stroken met de huidige geest van de Richtlijnen en de wet. De vroegere interpretatie die gold vóór het CBN-advies 2011/14 van 6 juli 2011, volgens welke een in het kapitaal geïncorporeerde herwaarderingsmeerwaarde langs de omweg van een kapitaalvermindering wel degelijk kon worden aangewend tot aanzuivering van verliezen, is ons overigens altijd voorgekomen als aberrant laks (vgl., over die vroegere interpretatie, Verslag aan de Koning vóór het KB van 12 september 1983, *BS* 29 september 1983, p. 11.902; oud CBN-advies 113/3 - Aanwending van herwaarderingsmeerwaarden, *Bull.CBN*, nr. 8 van april 1981, p. 14; K. VAN HULLE, "Wettelijke beperkingen inzake winstuitkering", in *Het gewijzigd vennootschapsrecht*, TBH Bijzonder nr., Maarten Kluwer, 1984, p. 77; F. HENNEAUX, *l.c.*, p. 254).